

vezilo

GLASILO BELOKRANJSKE
TRIKOTAŽNE INDUSTRIJE

Glasujmo za SOZD „Betí” – „Komet”

V četrtek, 5. maja 1977, je bil zbor komunistov obeh delovnih organizacij Beti in Komet. Po uvodnih besedah in razpravah je bilo sprejetih nekaj zaključnih sklepov kot stališče vseh komunistov Beti in Kometa.

Kaj pomeni združevanje v SOZD za oba kolektiva?

Še preden je bil zakon o združenem delu sprejet, še pred samim izidom osnutka zakona, smo v naši delovni organizaciji

Beti in sosednjem Kometu iskali razne možnosti združevanja dela in sredstev. Integracijska prizadevanja med obema delovnimi organizacijama so stara več kot leto in pol. Določena je bila tudi delovna skupina iz obeh kolektivov, ki naj bi na podlagi določenih poglobljenih raziskav pripravila osnutek bodočega samoupravnega sporazuma nove organizacijske oblike. K sodelovanju in hkrati v pomoč zaradi objektivnejše analize smo pritegnili institucijo ITEO, ki nam je izdelala elaborat.

Vsa ta priprava in potek po operativnem planu se je nekoliko zavlekla bodisi iz objektivnih ali subjektivnih razlogov.

Referendum je predviden 23. V. 1977 pred Titovim rojstnim dnem, dnevom mladosti, zato bomo komunisti in delovni ljudje Beti in Kometa dali novo obeležje letošnjemu prazniku in sicer – konkretnemu uresničevanju zakona o združenem delu, to je samoupravnem organiziranju združenega dela.

Zakon o združenem delu nam daje razne možnosti najrazličnejših oblik združevanja dela in sredstev – od TOZD, izločitev TOZD iz sestave delovne organizacije in njeno prenehanje, ustanovitev delovne organizacije, združitve v SOZD, združitve OZD v druge oblike združevanja dela in sredstev kot je n.pr. poslovna skupnost, pomen delovne skupnosti itd.

V preteklem mesecu smo obravnavali stališča in ocene IK PCK ZKJ o aktualnih idejno-političnih vprašanjih gospodarskih gibanj. Ugotovitve so, da je celotno jugoslovansko gospodarstvo precej razdrobljeno in zato prihaja do podvajanja kapacitet in padanja reproduktivne sposobnosti.

Samo za primer, čeprav so podatki že nekoliko spremenjeni:

V Sloveniji je okrog 50.000 zaposlenih v tekstilni industriji v 76 delovnih organizacijah in 134 TOZD. Ta podatek nam pove, da je sorazmerno majhno število delavcev razdrobljenih na veliko število delovnih organizacij, ki često med seboj sploh ne sodelujejo, tudi če so v isti občini. Vsekakor je potrebno iskati vzroke za takšen položaj tekstilne industrije v pretirani razdrobljenosti. Vse težnje za različne smeri povezovanja izhajajo iz spoznanja, ki je staro več let, da razdrobljeni nismo učinkoviti.

Z uspešno integracijo uveljavljamo načela novega zakona in aktualne politične usmeritve. Hkrati to povezovanje Beti in Kometa nima samo ožjega značaja, temveč širši družbeno-ekonomski in politični pomen tako v občinskem kot v širšem prostoru.

Interesi, cilji in naloge, ki jih moramo pridobiti z uspešno integracijo, so:

- zagotovitev boljšega materialnega in družbenega položaja tekstilnega delavca v združenem delu,
- nadaljnji hitri tehnološki, ekonomski in družbeni razvoj organizacij združenega dela panoge,
- enakopravna vključitev panoge v mednarodno delitev dela na osnovi visoke produktivnosti dela, financiranja, oskrbe z domačimi in tujimi surovinami in izvozom tehnologije in znanja,
- razvijanje višjih stopenj pre-

delave surovin, modnosti in kvalitete,

- racionalna delitev dela, razporeditev in izkoriščanje kapacitet glede na potrebe notranjega in zunanega trga,
- izboljšanje kvalifikacijske sestave in ravni tehničnega, ekonomskega in splošno družbenega znanja delavcev v tekstilni industriji,
- izboljšanje in izenačitev delovnih in socialnih delovnih pogojev delavcev v tekstilni industriji, posebno pa mladine in žensk,
- nadalje usklajevanje razvojnih programov v enoten razvojni program,
- usklajevanje poslovne politike in ukrepov za ustvarjanje možnosti za trajno ustvarja-

nje in večanje dohodka in osebnih dohodkov

– enoten nastop na zunanjih tržiščih,

– usklajevanje metod planiranja, reševanja finančne problematike itd.

Sklepi, ki so bili sprejeti na zboru komunistov dne

5. 5. 1977:

1. Komunisti obeh delovnih organizacij podpiramo osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD v prepričanju, da z združitvijo zagotavljamo hitrejši razvoj in večjo socialno varnost zaposlenih.
2. Skupni sestanek – zbor komunistov obeh delovnih organizacij zavezuje vse člane ZK, da se aktivno in odgovorno vključijo v priprave za izvedbo referenduma.
3. Posebej so se dolžni komunisti v vodstvih sindikata in mladine aktivno vključiti v to odgovorno politično akcijo.
4. Za pravilno in razumljivo tolmačenje in temeljito seznanitev vseh zaposlenih s samoupravnim sporazumom so odgovorni vodilni delavci obeh delovnih kolektivov.
5. Uspešnost referenduma je odvisna od aktivnosti in uspešnosti vseh komunistov, vodilnih delavcev in vodstev DPO. Aktivnost delovanja se mora odvijati prek samoupravnih delovnih skupin in zborov s seznanitvijo o namenu in ciljih nove samoupravne oblike.

VERA KOSTELEČ

TITO – trikratni narodni heroj. Iskreno Ti kličemo še na mnoga, mnoga zdrava leta!

Aktivnost KO v IC ob obletnicah

Leto 1977 je leto številnih in pomembnih jubilejev. Gotovo sta najpomembnejša 40-letnica ustanovnega kongresa KPS in 85-letnica rojstva tovariša Tita. Delovni ljudje po naši domovini, združeni v organizacije združenega dela, družbenopolitične organizacije, OOKZ in drugi proslavljajo pomembne dogodke. V tem mozaiku praznovanj je s svojim programom aktivnosti tudi naša OOKZ.

DOLENJSKA LIGA

Tekmovanja v I. slovenski košarkarski ligi so končana. Zmagala je ekipa Domžal.

V premoru do zime bo potekala Dolenjska liga, v kateri bo igrala tudi naša ekipa Beti. Poleg našega moštva sodelujejo še ekipe: Žužemberk, Mirna, Črnomelj, Semič, Podbočje, Obutev in Novoles iz Novega mesta. Favorit tega tekmovanja je moštvo Novolesa in Beti. Za Beti bodo igrali: Jezerinac, Ž. Vergot, Tone Vergot, Badovinar, Janjac, Bradica, Gršič, NEemanič, Orlič, Grbec, Kremesec in Medek. Od starejših igralcev ne bosta igrala Popovič, ki bo nastopal za veterane in Švinger, ki bo igral za neko drugo moštvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi nepozabne matere **MARIJE NEMANIČ**, rojene Stepan, se iskreno zahvaljujem za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebna zahvala gre kolegom iz TOZD Pletilnica. Sin **JOŽE** in drugi člani družine

Ureja uredniški odbor: **Slobodanka Videtič**, **Stevica Medek**, **Dragica Nenadič**, **Milan Travnika**, **Milan Bračič**, **Marjan Pavlovič**, **Ivan Brodarič** in **Ivan Biščan**. Glavni in odgovorni urednik: **Toni Gašperič**, tehnični urednik: **Janez Pezelj**. Izdaja Belokranjska trikotajna industrija Metlika. **VEZILO** izhaja enkrat na mesec v 1700 izvodih. Stavek, filmi in prelom Dolenjski list, tisk KNJIGOTISK Novo mesto.

Program aktivnosti OOKZ v TOZD IC je usklajen z občinskim programom ter s programom delovne organizacije Beti.

KRONIKA

Prišli:

TOZD BARVARNA
1. Milan Orlič
2. Alojz Jurinčič
3. Niko Hranilovič

TOZD KONFEKCIJA
4. Kristina Predalič
5. Ismeta Halilagič
6. Irena Štubljar
7. Jadranka Mitrovič
8. Marica Vajda

DSSS

9. Marija Jakljevič

TOZD DOBOVA
10. Ivanka Hotko
11. Vesna Hotko

Odšli:

TOZD PLETILNICA
1. Vida Habe

TOZD KONFEKCIJA
2. Kata Kos

DSSS

3. Srečko Erjavec
4. Cvetka Riznič

TOZD MIRNA PEČ
5. Jožica Kozlevčar
6. Marija Rozman
7. Ana Lužar

TOZD DOBOVA
8. Štefka Ceronja

ŽUŽEMBERK: BETI 71:77 (43:40)

V prvi tekmi novoosnovane lige na Dolenjskem so metliški košarkarji dosegli prvo zmago. V zelo slabi tekmi so gostje šele v drugem delu tekme dosegli vodstvo dvanajstih košev. Minimalno prednost so obdržali do konca tekme. Po tekmi so napisali domačini pritožbo zaradi zelo slabega sojenja.

BETI: Vergot A. 12, Nemič 22, Janjac, Vergot Ž. 18, Ivičič 2, Kremesec 9, Badovinar, Jezerinac 10.

Razpred tekem:

21. 5. — Mirna: Beti
28. 5. — Semič: Beti
4. 6. — Beti: Obutev
11. 6. — Novoles: Beti
18. 6. — Beti: Podbočje

STEVICA MEDEK

Narava dela v šoli je specifična, zato zahteva nekoliko drugačen pristop. Program aktivnosti je sprejela OOKZ na rednem mesečnem sestanku 19. januarja 1977, določila zanj roke in zadolžitve. Program predvideva naslednje aktivnosti:

— razgovor učencev z revolucionarji Bele krajine. V našo sredino smo povabili tovarišico Olgo Jurajevič, s katero smo obudili spomine na junaška leta naše zgodovine;

— predvajali bomo filme z vojno tematiko, kar bomo povezali s predmetoma zgodovine in samoupravljanja s temelji marksizma;

— v šoli bomo izvedli interni kviz z naslovom Predvojni komunisti;

— učenci bodo pisali naloge o 40-letnici KPS;

— učenci so dobili nalogo, da pripravijo več člankov za Vezilo z naslovom Tito in mladina;

— na ekskurzijah si bodo učenci ogledali obeležja iz NOB;

— pri razrednih urah obravnavamo teme o KPJ in tovarišu Titu.

— pripravili bomo krajše izlete, na katerih bodo učenci spoznali revolucionarna obeležja v občini oziroma v Beli krajini.

V zapisu sem omenil le del programa aktivnosti, kajti nekatere naloge smo že uresničili. Na rednih mesečnih sestankih morajo učitelji-komunisti poročati o uspešnosti uresničevanja načrta obenem pa skupno načrtujemo prihodnjo akcijo.

TONE ŽLOGAR

Leto je naokrog in zopet imamo čast, da ti pišemo iz prelepe belokranjske doline, obdane z Gorjanci in reko Kolpo. Iz dežele, katero mnogi imenujejo zibelko partizanstva, iz dežele zlatih src, kakor je napisal pisatelj. Delovna organizacija „Beti“ Metlika obstoja že dvajset let. Pridne in žuljave roke delavcev in mladincev so iz malih delavnic naredile veliko in sodobno trikotajno tovarno, ki daje kos kruha dobršnemu delu občanov in še tistim iz sosednje republike Hrvatske.

Dragi Tito!

Ponosni sm na vse, kar imamo, in na tebe, dragi tovariš Tito. Naše misli in želje se združujejo z mislimi mladih iz vse Jugoslavije in kot mladi samoupravljalci se trudimo, da bomo obdržali vse tisto, kar ste nam priborili in nadaljevali skupno pot do pravega cilja.

Z nasmehom in veseljem mladinci delovne organizacije „Beti“ izgovarjamo besedo Tito, ki nam pove, da je to človek, ki je s svojo neomejeno sposobnostjo popeljal naš narod v odločujočo borbo za osvoboditev. Iz zbora mladine delovne organizacije „Beti“ ti želimo ob tvojem 85. rojstnem dnevu še dolgo življenjsko pot, miru in bratstva med narodi.

Metlika, 20. 4. 1977

MLADINA IZ DELOVNE
ORGANIZACIJE
„BETI“, METLIKA

USPELE IGRE — Na II. študentskih igrah se je Klub belokranjskih študentov dobro odrezal. Belokranjci pa so se izkazali zlasti v malem nogometu. Na sliki je trenutek z nogometne tekme.

Tito – heroj

Letošnje jubilejno leto bomo slovesno proslavili s številnimi prireditvami, proslavami, z delovnimi uspehi, predvsem pa z uveljavljanjem našega socialističnega samoupravljanja na vseh področjih, ki jih določa zakon o združenem delu.

Tri velike obletnice bomo proslavili z raznimi prireditvami v naših delovnih organizacijah in OZD širom po naši državi. Pred nami je 85-letnica rojstva predsednika Tita in njegovo 40-letno vodenje KPJ ter 40-letnica ustanovitve KPS.

Vsi naši delovni ljudje v bratskih republikah in pokrajinah vedo, da se je pod vodstvom tovariša Tita razvila KPJ v mogočno ljudsko gibanje za demokratične in nacionalne svoboščine jugoslovanskih narodov in narodnosti. Odločen odpor proti fašizmu in buržoazni oblasti je pokazal, kako zmagovito je pod Titovim vodstvom potekala narodnoosvobodilna vojna in ljudska revolucija. Predsednik Josip Broz Tito je kot tvorec naše revolucije, samoupravljanja in neuvrčenosti ter borbe za mir edini Jugoslovčan, ki je bil dvakrat odlikovan z redom narodnega heroja. To odlikovanje je

dobil naš predsednik Tito prvič že 19. novembra 1944.

V takratnem predlogu o odlikovanju maršala Jugoslavije je med drugim zapisano:

»Velika antifašistična narodnoosvobodilna skupščina Srbije čuti neizmerno radost, ker lahko s tem predlogom izrazi posebno hvaležnost Srbije, ki danes prva praznuje velike dni svobode, sad upora 1941«.

Pred petimi leti so bili jugoslovanski narodi znova soglasni v oceni, da je bil tovariš Tito v minulih treh desetletjih simbol hrabrosti in požrtvovalnosti.

Z njegovim imenom je povezana naša zgodovinska odločitev za samoupravljanje, politiko in neuvrčenost ter borbo za pravičen mir v svetu.

Kot simbol naše revolucije je bil na željo vseh jugoslovanskih narodov drugič odlikovan z redom narodnega heroja, in to ob njegovem 80. rojstnem dnevu.

Poudarimo pa lahko, da je tovariš Tito prvo in drugo odlikovanje z redom narodnega heroja doživel kot priznanje za vse, ki so se z njim borili, za vse, ki so izgorevali med revolucijo, ki so vanjo vgradili sam sebe.

Delovni ljudje širom naše države pa ponovno soglašamo, da mu ob njegovem 85. rojstnem dnevu tretjič podelimo red narodnega heroja.

To bi bila le skromna oddolžitev človeku naše dobe ter tvorcu samoupravljanja, neuvrčenosti in borbe za mir.

OB DNEVU MLADOSTI NEKAJ MISLI O MLADOSTI

– Mladost je svobodnejša od ptice, le kdo bi mogel zadržati ljubezen?

– Stališče mladih je zelo enostavno: ljubijo vse tisto, česar ne ljubijo starejši.

– Škoda, ker se z življenjskimi težavami ne srečujemo v sedemnajstem letu, ko mislimo, da smo najpametnejši.

– V mladosti je treba ljubiti, v zrelosti pisati knjige in v starosti naposled govoriti resnico.

– Po mladosti spoznaš človeka kot po jutru dan.

– Mladost je nekaj, kar imajo samo mladi in kar cenijo samo starejši.

Prijatelji smučanja!

Ugotovljamo, da večina smučarjev ne ve, da je na Kaninu, edinem visokogorskem smučarskem centru v Jugoslaviji, možno smučanje vse do konca junija. Letošnja izredna obilica snega pa bo smučarsko sezono podaljšala tudi v mesec julij.

Do sredine junija so vam na razpolago smučišča v Skripih med postajo C in D. Proga je do tega datuma dolga 2000 m, višinska razlika pa znaša 600 m. Tu obratuje krožna kabinska žičnica kapacitete 900 oseb/h. Po 15. juniju pa prenesemo 2 vlečnici v Veliki Graben. Tukaj je proga dolga 400 m, višinska razlika pa znaša 150 m. Kapaciteta obeh vlečnic znaša 400 oseb/h.

Žičnica na Kanin je dolga 6000 m in premaga višino 1800 m v času 35 minut. Cena povratne karte je 40.—din, dnevne 70.—din in tedenske

300.—din. Za skupine in sindikate nudimo posebne popuste. Poleg gondolske žičnice se nahajata še dve prenosni vlečnici. Trenutno je na postaji C 300 cm snega, na postaji D pa 700 cm. Žičnica obratuje vsak dan razen ponedeljka ob 8.00, 9.00, 11.00, 13.00, in 15.00. Ob ponedeljkih potekajo redna vzdrževalna dela žičnice in zato pelje gondolska žičnica na Kanin le ob 9.00 uri, s Kanina pa se vrača ob 15. uri.

Žičnica obratuje po tem urniku skozi vse leto, saj je Kanin prijetna izletniška točka ob vsakem letnem času.

Kaj vam razen smučišč še lahko ponudimo?

— Penzion v naših hotelih Alp (po ceni 160.—din na osebo v dvoposteljni sobi) in Kanin (po ceni 200.—din na osebo na dan v dvoposteljni sobi). Skupine in sindikati imajo za bivanje nad tri dni posebne popuste. Če koristite v naših hotelih penzion, dobite zjutraj, pred odhodom na Kanin, blok, s katerim lahko dobite penzijsko kosilo na Kaninu, v naši restavraciji Prestreljenik na višini 2202 m. Naša restavracija ima 400 sedežev.

— Vsi gostje naših hotelov imajo brezplačno na razpolago bazen v hotelu Kanin (dimenzije 16 x 8).

Imamo tudi savno (cena 30.—din za 1 uro) ter možnost podvodnih masaž v samem bazenu (cena 10.—din za 10 minut).

— Vsak dan razen torka imamo v hotelu Alp plesno glasbo, keglišče pa obratuje od 16. ure do 23. ure, vsak dan, razen ob torkih.

— za skupine, ki želijo vaditi tudi v telovadnici, lahko brezplačno nudimo sodobno urejeno telovadnico bovške osnovne šole.

KRESOVI ZA 1. MAJ

Na predvečer praznika dela so po vsej občini zagoreli kresovi; posebno velika sta bila v Rosalnicah in na Radovici. Mladi so ob kresovih pripravili kulturni program. Ob kresu na Veselici so sodelovali metliška godba na pihala ter folklorna in tamburaška skupina mladinskega kluba. Praznovanju je bilo naklonjeno tudi vreme, zato se je povsod ob kresovih zbralo veliko ljudi, posebno mladine. V počastitev 1. maja so v KS postavili tudi več visokih okrašenih mlajev.

MLADOST, PODAJ KRILA

21. maja 1977 je bila ob 20. uri pred hotelom Bela krajina osrednja prireditev v počastitev dneva mladosti in rojstnega dne tovariša Tita. V programu so sodelovali: pihalni orkester Metlika, mladinska folklorna skupina in tamburaški orkester, pevski zbor osnovne šole Metlika ter recitatorji.

Ponovno skrinjice

K verigi informiranosti sodijo tudi skrinjice, ki naj bi vsele blizu oglasnih desk in v katere naj bi metali delavci lističe z vprašanji. Podobne skrinjice so nekdanje bile v Beti, pa so se jih ljudje naveličali in so vanje metali ogrizke, čike in podobno navlako, kot bi bile skrinjice koši za odpadke. Kdor je to počenjal, je pokazal samo svojo nekulturo, odgovorni pa so sivali od jeze. Potem so skrinjice ssekali in z njimi zakurili peč.

Zdaj se bodo pojavile nove. Prav bi bilo, da bi razmislili, koliko takšnih skrinjic je potrebnih in kje naj bi stale, da bi bile dostopne vsakomur. Pa tudi o tem, kakšen je njihov namen. Se pravi, čemu naj služijo. Saj res: čemu? Gotovo vprašanjem, ki tarejo zaposlene. Vanje boste pa lahko vrgli tudi prispevek za Vezilo. Na vprašanje boste dobili odgovor v Vezilu, Novicah ali pa na zboru delovnih ljudi. Odvisno od vprašanja in odgovora.

Na anonimna pisma ne bo nihče reagiral. Tako je prav: kdor se ne upa podpisati pod svoje misli, je strahopetec. Lahko bi mu rekli tudi zahrbtnjež. Takih pa ne spoštujemo, kajne?

Mimogrede: skrinjice niso namenjene izživljanju, vzeti bi jih morali resno.

Zdaj manjka samo še to, da naš mizar naredi skrinjice, ki jih bo odpirala posebna komisija. Odgovorni pa bodo morali pripravljati odgovore na zastavljena vprašanja.

Že komaj čakamo start.

T. G.

Grozi alkotest

Sprva se mi je zdelo vse skupaj kot dober „štos“. Potem so me prepričali, da gre zares. Z alkotestom bodo odslej ugotavljali, kdo odhaja z delovnega mesta pod plinom, se pravi z vžoljčastim nosom.

Zdi se mi, da delovna organizacija le ni bife, da je treba imeti na delu trezno glavo, nealkoholizirane možgane. Torej bodo delovni ljudje pihali v balončke, nekdo pa bo gledal, če bo snov dobila zeleno barvo.

Zmeraj so mi govorili, da je zvoniti po toči prepozno. Ugotoviti uživanje alkohola med delovnim časom, je jalov posel, ki pripelje le k temu, da ugotovimo to, kar se že dalj časa naklepa: da nekateri namreč bumčkao v času od šestih do štirinajstih.

Je veliko takšnih? Jih bo alkotest preplašil? Odvrnil od kroničnosti? Ali gre morda samo za kazni?

Morda pa, sreča bi bila, če bi bilo to res, gre pri vsej stvari za to, da bi zasvojenim z alkoholom pomagali ponovno najti pravo pot. Treznost, brez katere težko vidimo svet, kakršen je v resnici. In kako pride alkohol v delovne prostore? Se hodi morda narod napajat ven, v gostilne? Med delovnim časom? Potem je tu nekaj narobe. Kaj pa, če se samo trese gora, da bi se rodila miš?

Zdaj bomo lovili v nosnice sapo svojih sodelavcev in če se bo v njej našel vonj po alkoholu, bomo zahtevali preskus z alkotestom.

Najverjetneje pa bo tako, da bomo od tega dne dalje vsi prehlajeni, kot je bila tista lisica iz basni, ki se ni hotela zameriti volku. Da pa so volkovi hude zverine, vemo, zato jih je najbolje pustiti pri miru.

Alkotest je torej na pohodu. Pred njim se ne tresejo samo šoferji, ampak so v strahu vsi tisti, ki gredo ob dveh domov malce mehkejših kolen in nekoliko trše glave.

Čudno, koliko resnice je v vinu.

T. G.

Osnutek pravilnika o izobraževanju

Ker je med delavci delovne organizacije Beti precejšnje zanimanje za izobraževanje, zlasti za izobraževanje ob delu, smo izdelali osnutek pravilnika o izobraževanju. Namen pravilnika je, da podrobneje uredimo vsa vprašanja s področja kadrovanja in izobraževanja. Z objavo osnutka pravilnika o izobraževanju imajo vsi delavci možnost, da se se-

znajo z osnutkom in dajo do konca maja morebitne pripombe odboru za kadre, delovne in življenjske pogoje ter stanovanjsko politiko.

Na podlagi teh pripomb bo posredovano prečiščeno besedilo tega pravilnika delavskemu svetu delovne organizacije Beti v dokončen sprejem in potrditev.

MARIJA ČRNUGELJ

V skladu z določili samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, ki se nanašajo na izobraževanje in izpopolnjevanje in ki je pravna podlaga temu pravilniku, ter v skladu s samoupravnim sporazumom o ugotavljanju in delitvi dohodka ter osebnih dohodkov, je DS delovne organizacije „Beti“ Metlika sprejel na svoji seji dne naslednji:

PRAVILNIK O IZOBRAŽEVANJU

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem pravilnikom se podrobneje urejajo vprašanja s področja kadrovanja in izobraževanja in sicer:

- načrtovanje kadrov in izobraževanje
- strokovna usposobljenost za posamezna delovna mesta in strokovno usposabljanje s praktičnim delom, za posamezna delovna mesta
- redno in permanentno izobraževanje in izpopolnjevanje za profesionalno usmeritev,
- splošno izobraževanje
- družbeno-ekonomsko izobraževanje
- odstotnost z dela zaradi izobraževanja
- financiranje izobraževanja
- končne določbe

2. člen

Vsak delavec je dolžan, stalno izpolnjevati svoje strokovne, delovne in upravljalne sposobnosti v skladu z zahtevami delovnega mesta in delovnih dolžnosti.

3. člen

Delavec, ki ima lastnost delavca v združenem delu in opravlja delo na posameznem delovnem mestu, mora imeti takšno strokovno usposobljenost, kakršna se zahteva za delovne naloge, ki so mu s splošnim aktom o sistemizaciji delovnih mest dodeljene.

Strokovna in upravljalna usposobljenost delavca je stvarna usposobljenost delavca za strokovno in kvalitetno opravljanje del na delovnem mestu.

4. člen

Delavec lahko pridobi strokovno usposobljenost:

- s šolanjem v ustreznih šolah
- s strokovnim usposabljanjem, s praktičnim delom v temeljnih organizacijah združenega dela ali drugje
- z dopolnilnim izobraževanjem in izpopolnjevanjem na tečajih, seminarjih ipd.
- z drugimi oblikami strokovnega izobraževanja

NAČRTOVANJE KADROV IN IZOBRAŽEVANJE

5. člen

Glede na potrebe po kadrih v posameznih TOZD kadrovska služba DO vsako leto zbere podatke o številu delavcev, ki se bodo začeli izobraževati (šolati), o vrsti in času izobraževanja ter druge podatke v zvezi z izobraževanjem.

Na podlagi zbranih podatkov plansko-analitska služba za vsako leto izdela izobraževalni načrt, ki ga sestavlja plan štipendistov in plan izobraževanja ob delu.

6. člen

S planom izobraževanja in kadrovanja se določi, na kakšen način se bo med letom dvigala splošna družbeno-ekonomska, strokovna in upravljalna usposobljenost članov delovne skupnosti ter pravočasno zagotovili novi kadri.

7. člen

Pri izdelavi plana izobraževanja je potrebno upoštevati analizo že zaposlenih delavcev, ki vsebuje podatke o izobrazbi, strokovnosti, delovnih izkušnjah, o tem, kakšna strokovnost manjka delavcem glede na zahteve delovnega mesta, na katerem delajo, o nezasedenih delovnih mestih, ki se bodo izpraznila na osnovi normalne fluktuacije v sledečem obdobju in delovnih mestih, ki se bodo v sledečem obdobju odprla ali ukinila v skladu s programi razvoja DO.

Na podlagi analize že zaposlenih delavcev in razvoja tehnološke opremljenosti se določijo potrebe po novih kadrih in izobraževanju že zaposlenih.

8. člen

Plan izobraževanja ob delu vsebuje podatke:
– o številu zaposlenih delavcev, ki se bodo izobraževali in

strokovno usposabljali ob delu ter določa:

- dej. potrebe, vrste in oblike izobraževanja
- čas trajanja izobraževanja
- način in kraj, kjer bo izobraževanje
- potrebna sredstva za posamezne vrste izobraževanja oz. stroški izobraževanja (štipendije, nadomestila, šolnine, potni stroški) in vire sredstev
- določijo se potrebe po prekvalifikaciji delavcev in način izobraževanja za prekvalifikacijo.

9. člen

Plan štipendistov (plan zagotovitve novih delavcev) določa:

- izobraževalne organizacije in ustanove, pri katerih se izobražujejo kadri – štipendisti, ki jih bo DO „Beti“ zaposlila.
- število štipendistov in vrsto oz. smer šolanja ter dobo trajanja šolanja
- način izvajanja počitniške prakse štipendistov in nagrajevanje ter vire sredstev za nagrajevanje

– štipendije ter druge materialne izdatke v zvezi z izobraževanjem in vire sredstev, s katerimi se bodo krili stroški.

Pri planiranju štipendiranja in zagotovitve novih delavcev je potrebno upoštevati družbeni dogovor o temeljnih kadrovske politike in družbeni dogovor o štipendiranju.

10. člen

Delavci, ki se izobražujejo ob delu in iz dela v dislociranih oddelkih izobraževalnega centra Beti, se izobražujejo po programih, ki so predpisani s strani zavoda za šolstvo in z zakonom o visokošolskih zavodih, so pa tudi usklajeni s kadrovskimi potrebami DO.

Strokovna usposobljenost za posamezna delovna mesta in strokovno usposabljanje s praktičnim delom za posamezna delovna mesta

11. člen

Delavec, ki ima lastnost delavca v združenem delu, mora biti strokovno usposobljen za opravljanje delovnih nalog, za katere je zadolžen po sistemizaciji delovnih mest.

STROKOVNO USPOSABLJANJE S PRAKTIČNIM DELOM ZA POSAMEZNA DELOVNA MESTA

12. člen

Delavcem na proizvodnih delovnih mestih se lahko prizna interna kvalifikacija, če imajo dokončano osemletko, in če imajo 4 leta delovnih izkušenj na določenem delu. Obvezno pa je obiskovati 3-mesečni posebni tečaj v TOZD IC ter uspešno opraviti preizkus znanja. Program tečajev in zahteve za preizkus znanja določi izobraževalni center v „Beti“ in TOZD, ki želijo kadre izobraževati.

13. člen

Stopnja strokovne usposobljenosti za opravljanje ustreznih del se doseže praviloma z delom na delovnih mestih, za katera se delavci usposabljaajo in obvladanjem potrebnega znanja in spretnosti, praktičnih in teoretičnih, določenih v sistemizaciji delovnih mest in programu izobraževanja delavcev.

14. člen

Delavcu, ki izpolnjuje pogoje za priznanje določene strokovne usposobljenosti, se interno prizna kvalifikacija in se mu izda ustrežna listina, ki dokazuje doseženo strokovno usposobljenost (obrazec).

15. člen

Strokovna usposobljenost, ki jo DO oz. TOZD interno prizna delavcu po 12., 13. in 14. členu tega pravilnika, velja samo za delo v DO „Beti“.

16. člen

Delavcem, ki uspešno delajo na določenih delovnih mestih, pa nimajo ustrezne izobrazbe za to delovno mesto in tudi ne možnosti, da s šolanjem ustrezno izobrazbo pridobijo, se v primeru, če je to v skladu z interesi in potrebami DO, omogoči obiskovanje strokovnih tečajev ali seminarjev, ki naj bi zamenjali redno oz. izredno šolanje in delavcem omogočili pridobitev zahtevane funkcionalne kvalifikacije oz. usposobljenosti za delo na delovnih mestih, na katera so razporejeni.

17. člen

TOZD izobraževalni center DO v primeru, če je v skladu z interesi in potrebami DO, organizira ustrezne tečaje za dopolnilno strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje, če obstoji možnost za to, ali pošlje delavce na tečaje ali prakso v druge organizacije, kjer so organizirani ustrezni tečaji ali praksa.

Strokovno usposabljanje s praktičnim delom, delavcev, ki so končali srednjo, višjo ali visoko šolo (pripravniki)

18. člen

Osebe, ki končajo srednjo, višjo ali visoko šolo in prvič pridobijo lastnost delavca v združenem delu ter kot začetniki še nimajo praktičnih izkušenj za svoje delo v svoji stroki oz. poklicu, so na delo razporejeni kot pripravniki zaradi pridobivanja delovnih izkušenj in usposabljanja za samostojno delo.

19. člen

Iz plana izobraževanja je razvidno, koliko pripravnikov se bo zaposlilo v DO oz. TOZD v tekočem letu. Iz tega plana je tudi razvidno, kakšne vrste poklicev so pripravniki, ki se bodo zaposlili v tekočem letu.

20. člen

Pripraviška doba praviloma traja:

- 1 leto za pripravnike z visoko izobrazbo
- 8 mesecev za pripravnike z višjo izobrazbo
- 6 mesecev za pripravnike s srednjo izobrazbo

21. člen

Pripraviška doba je lahko glede na uspešnost strokovnega usposabljanja posameznih pripravnikov in možnosti dokončne razporeditve na delovno mesto daljša ali krajša, kot je določena v 20. členu tega pravilnika, vendar ne sme biti krajša od 6 mesecev in ne daljša od 2 let. Oceno uspešnosti usposabljanja da odgovori delavec – mentor pripravnika. Strokovna usposobljenost pa se po potrebi preizkusi s preizkusom znanja pred ustrežno komisijo.

22. člen

Med pripraviško dobo mora biti pripravek razporejen na tista delovna mesta, kjer lahko pridobi potrebno praktično, strokovno in upravljalno znanje za svoje delo in stroko. Pripravniku mora biti zagotovljeno neposredno seznanjanje z delom v DO oziroma TOZD in praktično usposabljanje s pridobivanjem praktičnih delovnih izkušenj.

23. člen

Pripravek opravlja svoje delo pod strokovnim vodstvom mentorja, ki ga na predlog kadrovske službe določi odbor za kadre. Pripravek se je dolžan ravnati po mentorjevih navodilih. Mentor mora imeti najmanj takšno strokovno izobrazbo kot pripravek.

24. člen

Pripravniku je treba zagotoviti strokovno vodstvo in strokovno pomoč ves čas praktičnega usposabljanja.

Če pripraviškovo usposabljanje trpi zaradi tega, ker mentor pripravniku nudi premalo pomoči pri njegovem strokovnem usposabljanju, pripravek lahko predlaga, da se mu za mentorja postavi druga oseba.

25. člen

Med pripraviško dobo vodi delavec-pripravek dnevnik strokovnega usposabljanja, ki ga daje mesečno na vpogled mentorju. V dnevnik pripravek vpiše dela, ki jih opravlja, vsebino del in nalog, ki jih je moral opraviti, ter kdo je neposredno nadziral in spremljal njegovo delo.

26. člen

Pripravniku, ki zaradi odhoda na odslužitev oz. doslužitev vojaškega roka prekine delo v DO, hkrati z mirovanjem vseh pravic in dolžnosti iz delovnega razmerja, miruje tudi tek pripraviške dobe. Pripraviška doba mu začne teči spet tistega dne, ko se vrne na delo. Pogoj pa je, da se vrne na delo v 30 dneh po odsluženju vojaškega roka.

Pripraviška doba miruje tudi pripravniki ves čas njenega porodniškega dopusta in začne spet teči z dnem, ko se po izteku tega dopusta znova vrne v DO in nadaljuje s praktičnim usposabljanjem.

27. člen

Ob koncu pripraviške dobe je treba oceniti uspešnost pripravnikovega usposabljanja.

Oceno pripravnikove usposobljenosti da mentor. Mentor oceni, ali se je pripravek uspešno ali neuspešno usposobil za delo, za katero se je usposabljal, oz. za delo, ki ustreza njegovi stopnji izobrazbe.

Na mentorjev predlog in na pripravnikovo zahtevo v primeru, če je bila pripravnikova usposobljenost s strani mentorja ocenjena za neuspešno, imenuje odbor za kadre posebno komisijo za oceno pripravnikove usposobljenosti. Komisija praviloma šteje tri člane in vsaj eden mora imeti enako izobrazbo kot pripravek.

Komisija naloži pripravniku izdelavo posebne pismene naloge in ga pokliče na ustni preizkus znanja.

Snov pismene naloge in ustnega preizkusa znanja mora biti vzeta iz del in nalog, ki jih je pripravek opravljal med pripraviško dobo. Komisija oceni pripravnikovo znanje in usposobljenost z uspešno oz. neuspešno. Če pripravek v določenem času ne pride na preizkus znanja, se šteje, da preizkusa ni uspešno opravil.

28. člen

Delavec, ki se je v pripraviški dobi uspešno strokovno usposobil, se razporedi na delovno mesto, ki ustreza doseženi in izkazani strokovni usposobljenosti, pri čemer se upoštevajo tudi potrebe delovnega procesa. V primeru prezasedenosti delovnih mest lahko pripravniku po končani pripraviški dobi preneha

delovno razmerje s tem, da je razrešen vseh obveznosti glede pomoči, ki jo je s strani DO prejemal med študijem. V tem primeru je pripravnik sprejet v delovno razmerje za določen čas.

29. člen

Če mentor oz. komisija ocenita, da se pripravnik v pripravniški dobi ni uspešno usposobil za delo, za katero se je usposabljal oz. za delo, ki ustreza njegovi šolski izobrazbi, ugotovita, za kakšno delo (delovno mesto) ustreza njegova strokovnost. Pripravnik se nato razporedi na delovno mesto, za katero izpolnjuje predpisane pogoje. Če delavec odkloni tako delovno mesto, ali če DO nima takšnega prostega delovnega mesta, preneha delavcu delo pri DO „Bet“.

30. člen

Pripravnik lahko zasede za določen čas tudi delovno mesto, za katero se zahteva zeno stopnjo nižja strokovna izobrazba. Če se na vodilnem, vodstvenem ali strokovnem delovnem mestu zahteva več kot 3 leta delovnih izkušenj.

31. člen

Pripravnik ima pravice in dolžnosti delavca. Način udeležbe pripravnikov pri delitvi sredstev za osebne dohodke določa samoupravni sporazum o ugotavljanju in delitvi dohodka ter osebnih dohodkov.

Izobraževanje in izpopolnjevanje s šolanjem na ustreznih šolah in obiskovanjem ustreznih tečajev, seminarjev ipd.

32. člen

Če je v skladu z interesi in kadrovskimi potrebami DO, DO omogoča delavcem, dijakom in študentom šolanje – redno ali izredno na poklicnih, srednjih, višjih in visokih šolah.

33. člen

Če je v skladu z interesi in kadrovskimi potrebami DO, DO omogoča delavcem, ki uspešno delajo na določenih delovnih mestih, pa nimajo potrebne izobrazbe za ta delovna mesta, da z ustreznim šolanjem pridobijo izobrazbo oz. kvalifikacijo, ki se za njihovo delovno mesto zahteva.

34. člen

O tem, ali se bo delavec redno ali izredno šolal, v katerih šolah oz. drugih vzgojno izobraž. ustanovah, odloča odbor za kadre na podlagi delavčeve prošnje in na predlog ter priporočilo komisije za kadre TOZD, vodja TOZD in kadrovske službe. Pravico do šolanja po določbah tega pravilnika, ki urejajo šolanje v skladu z interesi in kadrovskimi potrebami DO, imajo tisti delavci, ki jim je vročen ustrezen sklep odbora za kadre.

35. člen

Koliko časa po končanem šolanju je delavec, ki se je izobraževal v interesu DO, dolžan ostati na delu v DO, se določi s pogodbo o šolanju delavca.

Če delavec ne ostane na delu toliko časa, kot je to določeno v pogodbi, je dolžan povrniti vse stroške, ki jih je DO imela v zvezi z njegovim dopolnilnim izobraževanjem in vso škodo, nastalo v zvezi s tem.

36. člen

Delavci DO, ki se zaradi želje in lastnega interesa do izobraževanja in izpopolnjevanja šolajo na lastne stroške in pokažejo določen uspeh pri šolanju, smer njihovega šolanja pa je takšna, da ustreza potrebam delovnih mest v DO, jim DO lahko omogoči, da šolanje nadaljujejo in končajo po določbah tega pravilnika, ki urejajo izobraževanje in izpopolnjevanje delavcev v skladu z interesi in kadrovskimi potrebami DO.

O tem na delavčevo prošnjo odloča odbor za kadre.

SPLOŠNO IZOBRAŽEVANJE

37. člen

DO skrbi za dvig splošne izobrazbe in kulturne ravni delavcev, kar je temeljni pogoj za uspešno delo.

38. člen

DO daje možnost vsem zainteresiranim delavcem, ki si pridobijo vsaj osnovno znanje (pismenost) in delavcem, ki nimajo končane osemletke, da jo z izrednim šolanjem končajo.

39. člen

Za splošno in kulturno razgledanost delavcev DO organizira ogledne raznih kulturnih prireditev, sejmov in razstav ipd.

DRUŽBENO IN EKONOMSKO IZOBRAŽEVANJE

40. člen

DO skrbi za družbeno-ekonomsko izobraževanje delavcev z namenom, da se razvijajo in izpopolnjujejo samoupravljalске sposobnosti delavcev.

41. člen

DO skrbi za izobraževanje delavcev s področja narodne obrambe in samozaščite in po potrebi organizira razne tečaje, seminarje, predavanja ipd.

42. člen

DO skrbi za izobraževanje delavcev in izpopolnjevanje s področja varstva pri delu in po potrebi organizira razna predavanja, seminarje, ipd. s tega področja. O varstvu pri delu obstoji poseben pravilnik.

43. člen

Družbeno-ekonomsko se izobražujejo vsi delavci, še posebej pa tisti, ki delajo v organih upravljanja DO oz. TOZD in v družbenopolitičnih organizacijah.

44. člen

Družbeno-ekonomsko izobraževanje se vrši s predavanji, organiziranim študijem ustreznega gradiva, z raznimi seminarji in tečaji ter drugimi oblikami, ki jih organizira DO oz. izobraževalni center pri DO ali jih organizirajo družbenopolitične organizacije in druge ustanove.

Pri izbiri posameznih oblik družbeno-ekonomskega izobraževanja sodelujejo DPO. Na priporočilo občinskih DPO, DO določi kandidata za enoletno politično šolo.

ODSOTNOST Z DELA ZARADI IZOBRAŽEVANJA

45. člen

Delavci, ki se izobražujejo, imajo pravico do odsotnosti z dela pod pogoji, ki jih določa ta pravilnik. Če se delavci izobražujejo v prostem času, jim DO v okviru možnosti in kadrovskih potreb nudi določene ugodnosti, da jim olajša izobraževanje.

46. člen

Za obiskovanje šol ali tečajev za katere je uveden seminarski način študija, ima delavec v primeru, da ga na šolanje napoti DO, pravico do odsotnosti z dela toliko časa, kolikor je potrebno po programu šole ali druge ustanove, kjer je organiziran tečaj. Pravico do odsotnosti, omenjene v 1. odstavku tega člena, ima delavec samo takrat, kadar šole oz. tečaja ni mogoče obiskovati izven rednega delovnega časa in je to v skladu z interesi in kadrovskimi potrebami DO.

47. člen

V posameznem koledarskem letu ima delavec, ki se izobražuje ob delu v skladu z interesi in kadrovskimi potrebami DO oz. TOZD

pravico do naslednje odsotnosti z dela, s pravico do denarnega nadomestila (izredni plačani dopust).

1. za vsak izpit iz predmeta na poklicni in srednji šoli – 1 dan
2. za vsak izpit iz predmeta na višji ali visoki šoli – 2 dni
3. za zaključni izpit na srednji šoli – 5 dni
4. za diplomu na višji šoli – 10 dni
5. za diplomu na visoki šoli – 15 dni
6. za diplomu na III. stopnji – 20 dni
7. Za opravljanje strokovnega izpita ima delavec možnost, da je odsoten z dela več kot 7 delovnih dni, odvisno od kadrovskih potreb in interesov DO.

Pravica do odsotnosti z dela iz prejšnjega odstavka je samo enkratna. Delavec ne more zahtevati odsotnosti z dela, če izpit, razred ali letnik ponavlja.

Če so izpolnjeni pogoji za odsotnost po tem členu, odobri takšno odsotnost vodja TOZD oz. direktor sektorja. Ker imajo različne šole različno število izpitov z različnimi težavnostnimi stopnjami, se izrednemu študentu oz. dijaku lahko odobri odsotnost samo za 8 izpitov za en letnik.

48. člen

V primeru, da delavca na izobraževanje in izpopolnjevanje ob delu ne pošlje DO, ampak se delavec izobražuje v lastnem interesu, se mu lahko izjemoma odobri odsotnost z dela po prejšnjem členu tega pravilnika, če obiskuje tehnične, ekonomske ali pravne šole in če delavec v rednem roku uspešno opravi najmanj 6 izpitov. Če so izpolnjeni pogoji, odobri odsotnost z dela vodja TOZD oz. direktor sektorja.

49. člen

Delavec ima pravico do odsotnosti z dela brez pravice do nadomestila osebnega dohodka do 30 delovnih dni zaradi šolanja, na katerega ga ni napotila DO, če odsotnost ne moti poslovanja DO ali TOZD.

50. člen

Izrednim dijakom in študentom (študij ob delu) se dvakrat na leto preveri uspeh šolanja in v primeru slabega rezultata komisija za kadre v TOZD odloči, da se mu ukinejo vse pravice, ki mu v zvezi z izobraževanjem pripadajo po tem pravilniku. Kontrola uspeha izvršita vodja TOZD in direktor KSS.

Financiranje izobraževanja delavcev, dijakov in študentov

51. člen

DO vsako leto zagotavlja ustrezna sredstva za izobraževanje svojih delavcev in tistih dijakov in študentov, ki se bodo v DO zaposlili glede na plan izobraževanja, skladno z določbami samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Sredstva za izobraževanje se določijo z vsakoletnim gospodarskim načrtom. Prispevek delavcev od bruto OD za pokrivanje potreb po strokovnem izobraževanju in izpopolnjevanju ter štipendiranju določa samoupravni sporazum o ugotavljanju in delitvi dohodka ter osebnega dohodka.

52. člen

- Iz sredstev za izobraževanje se krijejo:
- stroški za šolnine in pavšalno nadomestilo za materialne stroške, če je šolanje v skladu z interesi in kadrovskimi potrebami DO,
 - stroški za tečaje, strokovna predavanja, seminarje ipd., če je to izobraževanje v skladu z interesi in kadrovskimi potrebami DO,
 - del stroškov v zvezi s pridobivanjem osnovnega znanja (pismenosti) delavcev in v zvezi s šolanjem na osemletki,
 - štipendije za redni študij,
 - stroški v zvezi z morebitnim obveznim bivanjem v kraju šolanja oz. v kraju, kjer je organiziran tečaj ali seminar oz. druga oblika izobraževanja,
 - dotacije za IC pri DO „Beti“, po pogodbi.

Sredstva, izločena za izobraževanje uporabi DO za vse vrste izobraževanja, ki so v interesu in v skladu s kadrovskimi potrebami DO. Sredstva, izločena za izobraževanje, ki se v tekočem letu ne porabijo, se prenesejo v naslednje leto.

53. člen

Višina nadomestila za odsotnost z dela zaradi izobraževanja, višina nagrade za prakso študentov in dijakov, nagrada učencem v gospodarstvu ter višina potnih stroškov za izobraževanje je urejena s Samoupravnim sporazumom o ugotavljanju in delitvi dohodka ter osebnih dohodkov.

54. člen

DO določi višino in število štipendij ter usmerja štipendiranje in kreditiranje v skladu z letnim planom izobraževanja in družbenimi dogovori o štipendiranju in kreditiranju učencev in študentov.

55. člen

Če delavec, ki ga je na izobraževanje in izpopolnjevanje poslala DO, ne konča uspešno letnika oz. semestra ali izpita po končanem tečaju, pristojni organ (odbor za kadre) oceni na podlagi znanih okoliščin ali obstojijo možnosti, da bo delavec šolo končal ali ne. Če se ugotovi, da delavec iz upravičenih razlogov ni končal letnika oz. semestra ali izpita po končanem tečaju in je verjetno, da bo šolo oz. tečaj končal, lahko odbor za kadre glede na interese in kadrovske potrebe DO določi, da lahko delavec ponavlja letnik oz. semester ali izpit na svoje stroške, stroške za nadaljnje šolanje pa po potrebi krije DO.

Če delavec šole ali tečaja ne konča oz. je ne konča uspešno, je dolžan povrniti DO stroške, ki jih je DO imela z njegovim šolanjem. Za delavce, ki se izredno šolajo ob delu, velja, da letnik uspešno končajo, če ga končajo v polovico daljšem času, kot bi ga morali končati, če bi se redno šolali.

56. člen

Delavcem DO, dijakom in študentom se za čas rednega šolanja odobri štipendija. Višina štipendije mora biti v skladu z družbenim dogovorom o štipendiranju in kreditiranju in se določi s sklepom odbora za kadre.

57. člen

Štipendije se dajejo na podlagi razpisa. Razpis se objavi v javnih sredstvih obveščanja ali na oglasni deski DO.

58. člen

O izbiri kandidatov za štipendije odloča odbor za kadre. Sklep o tem mora biti sprejet v 30 dneh po preteku razpisa.

59. člen

Prednost pri izbiri imajo kandidati, ki dosegajo boljše uspehe pri šolanju, kandidati, katerih premoženjsko stanje je slabše, otroci naših delavcev in tisti, ki imajo ustrezne moralno-politične kvalitete.

60. člen

Z izbranim štipendistom sklene DO pogodbo o štipendiranju, s katero se natančno določijo pogoji štipendiranja.

61. člen

Štipendist je dolžan predložiti polletno spričevalo in spričevalo o zaključnem letniku oz. seznam opravljenih izpitov v šolskem letu, v katerem je prejemal štipendijo.

62. člen

Štipendist se obvezuje, da bo v redu opravljal študijske obveznosti. Če teh obveznosti ne izpolnjuje, se ugotovi vzrok tega neizpolnjevanja.

Če štipendist po lastni krivdi ne izpolnjuje v redu študijskih obveznosti, DO ustavi nakazovanje štipendije. Če štipendist svoje študijske obveznosti naknadno na lastne stroške izpolni in se vpiše v višji letnik oz. semester, mu DO lahko glede na interese in kadrovske potrebe ponovno odobri štipendijo, če so izglede, da bo štipendist vnaprej svoje študijske obveznosti v redu izpolnjeval.

63. člen

Če se ugotovi, da štipendist ne izpolnjuje v redu svojih študijskih obveznosti in tudi ni izgledov, da bi jih vnaprej izpolnjeval, DO ukine izplačevanje štipendije. O vračilu že prejete štipendije pa določa odbor za kadre, na osnovi pogodbe.

64. člen

Če delavec DO, ki se je šolal na stroške DO oz. štipendist DO, šole ne konča ali če po končanem šolanju ne nastopi delo v DO oz. ne ostane na delu v DO toliko časa, kolikor je s pogodbo o šolanju oz. štipendiranju delavca določeno, da je dolžan ostati na delu v DO, je dolžan vrniti celoten znesek izplačane štipendije v skladu s pogodbo.

KONČNE DOLOČBE

65. člen

Ta pravilnik začne veljati, ko ga sprejme DS delovne organizacije.

Prijateljica knjiga

Še v osnovni šoli nam je tovarišica često rekla, naj veliko beremo, saj bomo le tako širili svoje obzorje. V mnogočem nas je k branju silil izbor del, ki smo jih imeli za obvezno čtivo v srednjih šolah. Toda priznati moramo, da smo se z leti vse bolj odtujili branju knjig in da se vse teže odločamo poseči po kakšnem leposlovnem delu. Sprašujem se, kako bomo svojemu odrasčajočemu otroku priporočili knjigo, če sami nič ne beremo. Ne brati, pomeni, ne živeti v sodobnem svetu, pomeni biti nezainteresiran za dogajanje v svoji okolici, pomeni nazadovati.

Zbirka Prešernove družbe nam daje možnost poseči po odličnem branju. Izbor je bogat in primeren za širok sloj bralcev, zato bodo gotovo posegli po knjigah tako mlajši kot starejši bralci. Zbirko bodo prejeli naročniki novembra 1977 in stane, vezana v platno, 150 dinarjev, broširana le 90 dinarjev. Nanjo se lahko naročite pri

tovarišici Marici Lozar ali pa pri tovarišu Milanu Bračiki v DSSS, a tudi pri drugih predsednikih osonnih organizacij sindikata.

OTON ŽUPANČIČ: Izbor pesmi

Prihodnje leto se bomo še posebej spominjali 100-letnice rojstva velikega pesnika Otona Župančiča, ki mu je skupščina Slovenije podelila naslov Ljudski pesnik, ljubljanska univerza pa mu je dala častni doktorat za izjemni prispevek v kulturo slovenskega jezika. Prešernova družba se bo pridružila spominu s knjigo njegovih pesmi. Izbor je pripravil pokojni pesnik Janko Glazer. Ta temeljiti in tankočutni poznavalec in ljubitelj Župančičeve besede je poleg izbora napisal tudi študijo o pesniku ter razlage težjih mest v pesmih in nekaterih blokranskih izrazov.

JOŽE ŠIRCELJ: Živa in nova Afrika — potopis

Pisatelj spregovori v knjigi o Afriki, o tej danes najbolj spreminjajoči se celini. Novinarska pot ga je v zadnjih letih zanesla v Afriko, vendar ne gre le za poročanje, temveč za pričevanje o tem, kako se Afrika prek hudih bojov prebija v svobodnejše

družbene razmere, da bi lahko jutri na svoji zemlji svobodno živel in se razvijala. Knjiga prinaša kopico fotografij.

Naročniki, ki bodo plačali naročnino za zbirko Prešernove družbe do 30. 6. 1977, bodo prejeli še knjigo:

JAMES BALDWIN: Pesem črnske ulice — roman

Roman, ki je izšel 1974. leta, je zgodba o ljubezni med mlado črno Tish, ki pričakuje otroka, in kiparjem Fonnyjem, ki je v zaporu, ker je bil po krivem obtožen posilstva. Njuna ljubezen in prihodnost bi morala biti v najbolj nasilnem mestu na svetu v New Yorku pravzaprav brezupna in vendar je v njunem odporu do tega nasilja toliko neomajne gorečnosti, da se iz jeze in bolečine porodi moč, ki lahko premaga vse ovire in ureniči ljubezen.

Pesem črnske ulice velja za najlepšo knjigo avtorja, ki je poleg romana Pojdi, in Povej gori napisal še več priljubljenih in povsod branih knjig.

PREŠERNOV KOLEDAR 1978

Novi koledar bo ohranil podobo dosedanjih: kot zbornik spisov današnjih pisateljskih

peres, hkrati pa kot zbornik različnih poljudnoznanstvenih člankov. Vseboval bo tudi kroniko dogodkov minulega leta in bo bogato ilustriran.

Dr. AVGUŠTIN LAH IN MATJAŽ LAH:

Podoba sodobnega sveta

Ena izmed prvih dolžnosti Prešernove družbe je, da prikaže bralcem resnično podobo našega sveta. Knjiga govori o razmerah in o tokovih v sodobnem svetu. Pisateljeva beseda bo pojasnila politično strukturo današnjega sveta, razvoj prebivalstva, pridobivanje hrane in surovin, gospodarske razmere in današnji napredek, položaj dežel v razvoju in tako dalje. V knjigi bo tudi pregled podatkov za vsako deželo posebej.

Doktor Avguštin Lah je v preteklih letih prepotoval veliko sveta in je ta svet sam spoznal. S popotovanjem je prinesel vselej veliko barvnih dia pozitivov, kar bo še posebej pomagalo osvetliti razmere po svetu, saj bosta v knjigi poleg kart še najmanj dve poli barvnih posnetkov. Knjiga bo trajnejša pomena ter bo prav s takšnim gradivom sodila med knjige v sleherni knjižnici, prav tako pa bo potrebna tudi za izobraževanje.

MILAN TRAVNIKAR

Desant na Drvar

Letos poteka triintrideset let, odkar je bil v času VII. sovražne ofenzive 25. maja 1944. leta (na Titov rojstni dan) izveden desant na Drvar. Takrat je bil namreč v Drvarju vrhovni komandant NOV maršal Tito z večjim delom Vrhovnega štaba in s člani AVNOJ. Cilj nemškega desanta je bil ujeti maršala Tita ter vodstvo našega NOB, s tem pa naj bi zlomili boj jugoslovanskega ljudstva. Ta desant pa je doživel popoln poraz in to je bil, lahko rečemo, edini neuspeh nemškega desanta v II. svetovni vojni.

Bilo je 25. maja zjutraj leta 1944. Mladina Drvarja je čistila mesto, da bi z videzom prispevala k svečanosti — k rojstnemu dnevu maršala Tita. Toda njihov trud je bil zaman. Na nebu so se pojavila sovražna letala. Kmalu so pričele padati bombe in prah je zavil mesto. Protiletalska zaščita je bila takoj pripravljena in je ves čas streljala, toda zaradi velikega števila lovcev, ki so iskali protiletalska

gnezda, ni mogla učinkovito točiti bombnikov. Ni se še polegel dim, ko so se zasvetlikala na nebu jadralniletala. Nemški letalci so pričeli snemati okoli in iskati vrhovni štab z maršalom Titom na čelu. Za njimi so priletela transportna letala, padalci pa so leteli proti zemlji.

Položaj je postajal vedno bolj kritičen. Naši borci so se hrabro borili, toda moderno opremljeni in številčno močnejši sovražni vojaki so kljub temu napredovali. Na bojišče pa so prihajale naše moči. Bile so majhne, vendar koristne. Hrabrim borcem je prišla na pomoč tudi oficirska šola. Začela se je ogorčena borba. Oficirji, čeprav slabo oboroženi, so uspešno odbijali napade in onemogočili sovražniku, da bi napadel z boka ter naredil mostobran na desni obali Unca. Namške sile so se usmerile proti Uncu, ker so videli, da je najmočnejša obramba v okolici votline. V strelcih so se napotili tja. Če bi uspelo Nemcem narediti mostobran, bi bila obramba votline (v njej je bil tovariš Tito) otežena. Prek radijskega aparata je bila zaprosena pomoč. Nemci niso prizanašali nikomur. Nečloveško so pričeli pobijati nedolžno prebivalstvo.

Štab šeste liške (proletarske) divizije je bil v Kamenici, osem kilometrov zahodno od Drvarja, najbližja enota (tretja liška brigada) pa v oddaljenosti petnajst do dvajset kilometrov od vrhovnega štaba. Komandant šeste liške divizije je iskal zvezo z vrhovnim štabom, a je ni dobil, ker je bila njihova radijska postaja pokvarjena. Vse brigade so se s pospešenim korakom napotile v Drvar. Vendar to niso bile edine enote, ki so šle v borbo, da bi rešile svojega komandanta in njegove tovariše. Ko je zvedel za napad štab osmega korpusa NOV, je ukazal prek radija štabu devete dalmatinske divizije, naj hitro pošlje pomoč enotam, ki so branile vrhovni štab.

Prvi bataljon prve dalmatinske (udarne) brigade se je zavedal važnosti akcije, zato je pohitel, da bi sodeloval pri uničenju sovražnika. Okrog enajstih se je vrhovni štab umaknil iz votline. Obroč okoli sovražnika pa se je vse bolj zapiral. Okoli dvanajste ure je izvedel sovražnik ponovno bombardiranje in množica pisanih kupol je bila zopet v zraku. Enote šeste liške divizije so se v več kolonah napotile proti Drvarju. Nemci so se vznemirili.

Prišlo je do ogorčene borbe. Popoldne je stopil v borbo tudi prvi bataljon prve dalmatinske (udarne) brigade in zavzel pomembne točke. Do večera sta prišla še dva bataljona šeste liške divizije. Naše enote so čakale noč, da bi izvedle napad na desantne enote. Najtežje borbe so se odvijale v večernih urah. Takrat so začeli napadati partizani. Liški in dalmatinski borci ter slušatelji oficirske šole so močno napadali sovražnika, ki pa se je še vedno uporno branil. Okoli ene po polnoči so prešle naše enote v splošni napad.

Prihajal je nov dan. Naše enote so se pripravljale za ponoven napad, toda vrhovni štab je ukazal, naj se umaknejo. Sovražnik ni dosegel cilja. Z novim dnem bi prišlo namreč nemško letalstvo, ki bi prineslo našim enotam nepotrebne izgube. Umik je bil pravilen, kajti sovražnik je poslal proti Drvarju kopenske enote.

Desant je bil tako končan. Elastičnost in hrabrost naše obrambe in velika ljubezen borcev do tovariša Tita sta prekrizali Hitlerjevo namero ugrabiti tovariša Tita in vrhovni štab.

MILAN BRAČIKA

(Nadaljevanje iz prejšnje št.)

Pri nižjih stopnjah bo očala pri telovadbi odložil, le pri višjih stopnjah refrakcijske napake bo boljše, da ne telovadi na orodju, preživahno pa tudi na tleh ne.

Obolenja in poškodbe, ki zapuščajo motnje v prozornih delih očesa ali okvarijo njegov čutilni del, seveda hkrati poslabšajo vid. V tem primeru so starši kajkrat razočarani, ker upajo, da bo otroku pomagano z očali, pa zvedo pri zdravniku, da bi bila brez koristi. Ker vemo, da pomorejo očala le pri napakah v refrakciji očesa, nam bo to razumljivo.

Očalni okviri in njih izbira so važni. Če okvir tišči na nosni koren ali za uhlji, bo otrok le nerad nosil očala. Če bo okvir prevelik in bo stalno drsel po nosu navzdol, tudi ne bo prav. Nelep okvir, izbran brez okusa, vzbudi v otroku odpor, ko se prične zavedati svoje zunanosti. To je pa že prav zgodaj! Najbolje je, da peljemo otroka k optiku, kjer mu pomerijo pravi okvir, in si ne nabavljamo okvirov posredno. Okvir naj se ugodno prilega, naj bo iz trdnega materiala in za male otroke opremljen s prožnimi peresi, ki čvrsto drže očala za uhlji.

Okrogla oblika okvira ni primerna za cilindrična stekla, ker se morejo v takem okviru premakniti in s tem spremeniti smer svojega delovanja. Oblika in barva okvira naj lepo pristojita otrokovemu obrazu. Prijeten videz bo hitro potolažil starše, ob boljšem vidu pa tudi otroka.

HIGIENA OČESA

Prvo pravilo v očesni higieni je, da se očesa ne dotikamo z umazanimi in nečistimi stvarmi.

Če pade v oko drobec prahu, ga solze navadno splavijo v notranji očesni kot, kjer ne povzroča več nobenih težav. Če smo pa nestrpni in oko mečamo, tokrat lahko povzročimo okvaro na roženici in veznični katar, ki se dolgo ne pozdravi. So primeri, da ostane tujek zaplaven v roženico ali na trepalni-

co. Takrat je seveda potrebna zdravniška pomoč.

Drugo pravilo se glasi: Očesa ne mečamo z rokami!

Očesu, posebno še bolnemu, je škodljiv stalen vpliv cigaretne dima in dim, ki se razvija pri izgorevanju raznih snovi. Gotovo ste že opazili, da imajo ljudje, ki živijo stalno v zakajenih prostorih, rdeče, vnete oči. Prav tako je očesu škodljiv tudi prah. Izogibajmo se torej pogostnega bivanja v zakajenih prostorih in prostorih, kjer je zrak nasičen s prahom.

Zdravo oko ne potrebuje kakšne posebne nege. K osebni higieni spada pri umivanju obraza tudi umivanje oči. Voda s katero si umivamo obraz, torej tudi oči, mora biti čista in da voda, v kateri se umiva več oseb hkrati, ni primerna. Posebno je paziti na čisto posodo in vodo v krajih, kjer je očesna bolezen trahom. Le pri dojenčkih je umivanje oči stvar zase. Z mehko krpicco ali z malo vate, namočene v mlačno čisto vodo ali v kamilični čaj, speremo zaprto oko od zunaj proti notranjemu očesnemu kotu. Drugih navodil za umivanje in nego zdravih oči ne potrebujemo.

KAKO ZDRAVIMO ŠKILJE-NJE

dr. Stanko Strnad

O tem vprašanju je napisanih že nešteto člankov, še več je pa o njem teorij. Vendar je ta del očesne vede danes že tako močno napredoval, da lahko zavzamemo neko določeno stališče in usmerjamo zdravljenje škiljenja po ustaljenih načelih v to ali ono smer.

Organ vida, človeško oko, je zelo sestavljen oziroma kompliciran del v sklopu najobčutljivejšega dela človeškega organizma, centralnega živčevja.

Dejstvo, da imamo ljudje dvoje oči, ni zaradi estetike ali simetrije, temveč zaradi potrebe po plastičnem, reliefnem vidu. Obe očesi delujeta namreč kot en sam organ. Če bi ljudje gledali samo z enim očesom, bo okolje dojemali le ploskovno – v dveh dimenzijah, kot n.p.r. fotografski aparat; za dojemanje tretje dimenzije, ki nam daje vtis globine oziroma odnosov med predmeti samimi, pa nam je potrebno še drugo oko. Če otrok škili, po navadi z enim očesom vidi slabše ali pa mu manjka težnja po spojitvi slik. Torej uporablja za gledanje praktično le eno oko in je njegov vid defekten oziroma manjvreden. Ker smatramo škiljenje danes za invalidnost, ga moramo v tem smislu tudi obravnavati – resno, vestno in pravočasno.

Zdravljenje škiljenja in slabovidnosti je staro kot medicinska

veda. Prvotno zdravljenje je bilo usmerjeno le v približno popravilo vida s pomočjo optičnih stekel, t.j. z očali, in še pozneje v operativno popravilo škilječega očesa. Ta dva načina zdravljenja sta obenem bila vse, s čimer se je skušala škilavost popraviti. Vendar je takšno zdravljenje dalo zelo slabe rezultate, predvsem le kozmetične, tako da je slabovidni ostal še naprej invalid.

Danes imamo za zdravljenje škilavosti in slabovidnosti na razpolago vrsto različnih metod, s katerimi zdravimo bolj ali manj uspešno. Zdraviti bomo začeli čimprej. Brž ko starši opazijo, da otrok škili, naj ga takoj pripeljejo k zdravniku. Otroku 5 ali 6 mesecev še nima ustajene oziroma razvite ostrine vida. Ta se popolnoma razvije nekako do konca petega leta starosti. Zato je važno, da se zdravljenje začne čimprej, dokler vid še ni ustaljen in je na njegovo ostrino in na druge faktorje, ki sodelujejo pri škiljenju oziroma slabovidnosti, še mogoče vplivati z različnimi načini zdravljenja. Zato bomo otrokom do približno 2. leta vkapavali atropinske kapljice v zdravo – neškileče oko, da ga na ta način razbremenimo in prizadeto škilječe oko prisilimo k intenzivnemu gledanju, obenem pa okrepimo oziroma pospešimo razvoj njegovih oslabljenih funkcij.

Nekako z drugim letom bomo otroku zapisali očala, ki jih mora škilječi nositi stalno. Ker gre pri škilječem otroku ponavadi za motnjo v optični uravnavi, t.j. v smislu kratkovidnosti ali daljnovidnosti, mu bomo po posebni preiskovalni metodi natančno določili stopnjo refrakcijske anomalije in mu zapisali očala. Vkapavali mu bomo atropinske kapljice 2-krat dnevno v obe očesi. Te kapljice imajo to lastnost, da do skrajnosti razširijo zenice in izključijo akomodacijo, t.j. ohromijo prilagodljivost. Po vkapavanju atropina imajo otroci široke punčice in zelo megleno vidijo, kar se posebej kaže v tem, da ne morejo brati, pisati in opravljati druga bližinska dela. Takšno stanje traja približno dober teden. Po 4- ali 5-dnevnem vkapavanju atropinskih kapljic bo zdravnik lahko natančno določil stopnjo njegove daljnovidnosti oziroma kratkovidnosti. Edino ta metoda je za določevanje očal pri otrocih zanesljiva in natančna.

Včasih že takšno zdravljenje – seveda, če smo od samega začetka ravnali pravilno in dosledno – zadostuje, da škilječi otrok pridobi oziroma razvije funkcije, potrebne za normalen plasti-

čni vid, ki ga potem lahko praktično uporablja v nadaljnjem življenju. Če pa vendarle še ostane kakšna stopnja škiljenja, jo odpravimo z operativnim posegom, ki ima tedaj le še kozmetični učinek.

Če vse to zdravljenje od prvih mesecev življenja dalje ni pokazalo nobenega oziroma vsaj ne zadostnega uspeha, imamo še vedno dovolj možnosti, da otroku pomagamo. Ko namreč otrok nekako v prvi polovici tretjega leta dobi očala, ki jih že nekaj mesecev stalno nosi, mu za krajši ali daljši čas začnemo zakrivati vodilno, t.j. zdravo ali pa škilječe oko, pri čemer v posameznem primeru upoštevamo vid ali način gledanja. Namen tega je isti, kakor v prej omenjenem primeru, ko smo mu vkapavali atropinske kapljice. Z zakrivanjem zdravega očesa želimo namreč doseči, da gleda le slabovidno oko, ki se mu s stalno uporabo vid popravi in se mu tako razvije normalne fiziološke funkcije. Z zakrivanjem slabovidnega očesa pa hočemo le, da se škiljenje in nepravilni odnos med očmi ne utrdi še bolj. Kateri način bo zdravnik izbral, je odvisno od narave oziroma stopnje škiljenja ali slabovidnosti.

V zadnjih desetletjih, predvsem pa po drugi svetovni vojni, so ponekod vpeljali šolanje slabovidnih otrok v posebej za to urejenih centrih. Ti so opremljeni z raznovrstnimi pripravami, s pomočjo katerih se škilječim izboljšuje oslabljeni vid, kjer se vadijo sprejemati raznovrstne slike – v ta namen posebej sestavljene in oblikovane – z obojimi očmi skladno in enako ter jih pravilno spajati in tako razvijati globinski vid. Prvi tak center v Jugoslaviji je ustanovljen na Očesni kliniki v Ljubljani. Takšno zdravljenje traja lahko tudi nekaj let, v najugodnejših primerih pa nekaj mesecev. Zahteva seveda mnogo truda, potrpežljivosti in volje, ne samo od otroka in zdravnika, temveč tudi od staršev.

Kot sem že prej omenil, se vid popolnoma razvije v petem letu starosti. Zato je tudi treba začeti z zdravljenjem čimprej, ker so tudi uspehi neprimerno večji pri predšolskih kakor pa pri starejših otrocih. Zato še enkrat ponovljamo: brž ko mamica opazi ali se ji le zdi, da otrok škili, naj ga takoj pelje k zdravniku. Res je, da v mnogih primerih niti ne gre za pravo škiljenje, vendar naj bo zdravnik strokovnjak tisti, ki ugotovi, ali so oči našega malčka zdrave ali pa se za škiljenjem ne skriva še kakšno drugo obolenje.

(nadaljevanje prihodnjič)

Spomin na Čebine

Na Čebinah, gorski vasi nad Trbovljami in Zagorjem, je bil v noči od 17. na 18. april 1937 ustanovni kongres Komunistične partije Slovenije.

Objavljamo odlomke iz spominskega zapisa na tiste dni, ki ga je objavil Jože Potrč v Borcu, številka 4, 1967:

Tisto zimo se je vrnil iz Moskve tovariš Kardelj. Eden izmed prvih, ki ga je poklical Kardelj na sestanek, je bil tovariš Marinko, ki je bil takrat kazensko preganjan v Trbovlje. Sestala sta se za ljubljanskim letališčem. Kardelj je prinesel iz tujine veliko pomembnih in spodbudnih novic. Prinesel je tudi sklep o deklariranju Komunistične partije Slovenije ter jasno začrtano linijo o nacionalnem vprašanju in borbi slovenskega naroda za obstoj v najtežjih trenutkih njegove zgodovine. Sklep o deklariranju Komunistične partije Slovenije je imel namen to linijo še krepkeje poudariti. Kasnejši dogodki so dokazali, da je to samo dvignilo ugled partije, ustanovitev Komunistične partije Slovenije pa v ničemer ni slabila enotnosti Komunistične partije Jugoslavije.

Tovariš Kardelj je za tehnično organizacijo sestanka ustanovitev Komunistične partije Slovenije pooblastil okrožni komite Trbovlje. Marinko je dobil nalogo, da mora poiskati na svojem terenu varen kraj, hkrati je moral organizirati vse za sprejem delegatov, in to za skupino, ki je štela nekaj desetih ljudi.

Okrožni komite Trbovlje je izbral za kraj kongresa 780 metrov visoko ležečo cerkvico na Čebinovem, kjer je bil partijec Barlič ključar. Vendar so delegati kasneje ta sklep spremenili ter imeli kongres v Barličevi hiši, ali kakor se pravi po domačem, na Čebinovem. Za sprejem delegatov so bili določeni Miha Marinko, Salomon, Hohkraut in Farčnik-Kristus. Kardelj je izbiro kraja odobril.

Kraj kongresa je moral ostati v največji tajnosti. Razen tehnič-

nih organizatorjev in vodstva kongresa ni smel vedeti za kraj njihče. To je bilo v interesu delegatov samih, saj je onemogočalo vsa morebitna presenečenja.

Zbirnih točk ali javk za delegate je bilo več: Trojane, Savinjska dolina (Št. Peter), postaje Trbovlje, Hrastnik in Zagorje. Vsi ti kraji so bili po večini dve uri hoda od Čebinovega nad Kotredežem. Delegati so morali priti v bližino kraja kongresa čim bolj neopaženo in posamič. Za odsotnost so morali imeti alibi, saj so bili med delegati po večini sami vidnejši komunisti, ki so bili stalno zasledovani od policijskih organov in žandarmerije, ali pa kazensko preganjeni v kak kraj. Zaradi alibijev je smel kongres trajati samo eno noč. Da bi čim bolj zbrisali smer poti na kongres, so morali delegati potovati tudi po naokrožnih poteh. Vse to je veljalo tudi za odhod s kongresa. Razen z vlaki, so delegati prihajali na kongres z avtobusi in tudi s kolesi. Prihajali so s Štajerske, z Gorenjske, z Dolenjske, iz Ljubljane.

Na zbirnih točkah so se delegati spoznavali s parolami ali pa po poznanstvu. Javke kajpada niso bile na samih postajah, ampak daleč zunaj postaj. Delegat, ki je prišel, na primer iz Bele krajine, je izstopil na postaji v Zagorju ter moral do kakšnega znamenja zunaj kraja; v rokah je nosil dogovorjen predmet; tisti, ki ga je čakal pri znamenju, ga je moral nagovoriti, nakar mu je oni odgovoril, kakor je bilo dogovorjeno.

GLASUJMO ZA SOZD

„BETI“ — „KOMET“

II. študentske športne igre

9. aprila so bile v Črnomlju odigrane II. študentske športne igre, katerih pokrovitelj je bil „Belt“, udeležilo pa se jih je pet študentskih klubov, in sicer: Klub belokranjskih študentov, Klub študentov občine Kočevje in Ribnica, Klub novomeških študentov, Klub dolenjskih študentov in Klub trebanjskih študentov.

Organizatorji so se potrudili, da so igre kljub slabemu vremenu potekale po predvidenem načrtu. 130 udeležencev je tekmovalo v sedmih disciplinah: šahu, rokometu, malem nogometu, košarki, odbojki, namiznem tenisu in vlečenju vrvi. V skupnem seštevku je zmagal Klub belokranjskih študentov, ki je že drugič osvojil prehodni pokal. Ostali klubi so se razvrstili takole: Klub študentov Kočevja in Ribnice, Klub novomeških študentov, Klub dolenjskih študentov in Klub trebanjskih študentov.

Prihodnje leto bodo III. študentske športne igre v Kočevju.

MIRJANA BEZEK

GLASUJMO ZA SOZD

„BETI“ — „KOMET“

DUGOREŠČANI
PRI NAS

Pred kratkim so obiskali našo delovno organizacijo in naše delovne ljudi tovariši iz Duge Rese. Prijatelji iz Pamučne industrije so z nami v zelo dobrih in prijateljskih odnosih. Vsako leto si dvakrat izmenjamo obiske.

Najprej smo si skupno ogledali tovarno, v sejni sobi pa jih je pozdravil tovariš Podrebarac, ki se jim je tudi zahvalil za obisk. Potem smo odšli na obisk. Potem smo odšli na Pungart, kjer so se vrstila športna tekmovanja. Ženske so se pomerile v kegljanju in v streljanju z zračno puško. Rezultat je bil izenačen: vsaki ekipi po ena zmaga. Pri moških so zmagali v rokometu, nogometu in kegljanju fantje iz Duge Rese.

Po športnih tekmovanjih smo odšli na Vinomer, kjer smo se lepo zabavali. Prijatelji iz Duge Rese so nam podarili za spomin lepo umetniško sliko.

STEVICA MEDEK

Mladost! Dan mladosti.
Kdor je v srcu mlad, je večno mlad.
Mladost je velika moč, nepremagljiva
in neuničljiva sila.
Mladost so ceste in delovne brigade.
Je smeh, zagnanost, poštenost. Mla-
dost smo mi. Je pravica neuvrščenosti.
Mladost je pesem in na mladih stoji
svet.
Naj bo svetel in sončen!

Vedno dobrodošli v Beli krajini

Bela krajina, deželica, poti-
snjena med Gorjance in Kolpo,
je bila že tolikokrat opevana

Pokopana razvada

Odklenkalo je. Češčenjem
za rojstne dneve, godove,
upokojitve, prihode, prve
plače in podobno. Kolegij se
je odločil, da prepove kakr-
šne koli pojedine in popiva-
nja med delovnim časom.
Tudi med odmori. Tako je
prav, kajti slišati je bilo že
preveč pripomb in veliko
časa je šlo v nič, pa še iz
neposredne proizvodnje so
se čutili zapostavljeni. Kdor
se bo hotel v bodoče izprsi
pred sodelavci, bo moral to
narediti v kakšni gostilni,
zidanici ali v hotelu, odvisno
pač od debelosti denarnice.
In od okusa.

Čudno se mi zdi, da je
moral kolegij sploh razprav-
ljati o tem. Naravno je nam-
reč, da kokošja bedra, zrez-
ki, vino in pivo ne sodijo k
delovnemu procesu. Nekdo
si je pač drznil, drugi pa so
ga pričeli posnemati, kajti
ocvrto meso je slastnejše od
tipkanja, šivanja ali dežur-
stva.

To razvado smo torej
pokopali.

Je na vidiku kaj novega?

T. G.

prav zaradi prelepih brezovih
gajev, sončnih travnikov in polj
ter dobrih in prisrčnih ljudi.
Znano je, da jo poznajo ljudje
onstran Gorjancev predvsem po
prikupnih in gostoljubnih do-
mačinah in seveda po vsem
dobro znanem vinu. Toda
končno to tudi ni vse, kar odli-
kuje našo deželo.

Takole se spominjajo Bele
krajine mlade Ljubljankanke:

Mojca: „Ko sem bila prvič v
Beli krajini, mi je bilo trinajst
let. Šli smo na šolski izlet. Naj-
bolj sem se veselila belih brez in
res nisem bila razočarana. Po-
gled na pravkar ozelenele brezo-
ve gaje je bil zame, ki sem na-
vajena smoga, edinstven. Lepa
narava me je očarala in zato se
bom vedno vračala v Belo kra-
jino.“

Marina: „Bela krajina mi je
zelo všeč, čeprav sem jo obiska-
la samo enkrat. Ko bo Kolpa
dovolj topla, pa pridem spet.
Privlačijo me ljudje, ki so veliko
bolj odkritosrčni kot Ljubljan-
čani. V Beli krajini imajo tudi
dobro vino, po katerem ne boli
glava, kar je dokaz, da je prist-
no.“

Milena: „Zame je Bela kraji-
na najlepša spomladi. Takrat jo
najraje obiščem, kajti med be-
limi brezami se počutim kot
prerajena. V Ljubljani me ob-
daja beton, pri vas pa se spro-
stim med zelenimi grički. O
ljudih lahko rečem vse naj-
boljše. Zelo so gostoljubni.
Vedno nas z veseljem sprejmejo
in pogostijo. Mogoče zato, ker
se malokdaj vidimo. Ali pa so
takšni vedno. Ne vem.“

To, kar so mi povedala ta tri
mlada dekleta, me je prijetno
presenetilo. Nisem namreč pri-
čakovala, da je naša deželica na-
redila tako močan in dober vtis
na ljudi, ki so navajeni živeti v
„beli“ Ljubljani. Potrudimo se

torej, da bo Bela krajina ostala
lepa, čista, skratka takšna, da
bo še naprej privabljala goste.
In gostje naj se počutijo kot
doma. Vem, da bo tako prav,
kajti zadovoljni bomo oboji:
tako oni, kot tudi mi.

MIRJANA BEZEK

ZMAGOVALCI

Na nedavnem kviz tekmo-
vanju o poznavanju zgodovine
KPJ je med štirimi ekipami
zmagala ekipa poklicne šole pa
bodo okrog petindvajsetega
maja predstavljala znanja, de-
kleta poklicne šole pa bodo
okrog petindvajsetega maja
predstavljala delovno organiza-
cijo Beti na občinskem tekmo-
vanju.

AKTIVNI DELEGATI

6. maja je bila seja delavskega
sveta podjetja. Z obširnimi dnev-
nim redom, kot navadno. Se pa
je zgodilo na seji nekaj zelo raz-
veseljivega: delegati so bili zelo
aktivni, razpravljali so, v trenu-
kih malce živčno, a nič zato. Še
posebej so izstopali delegati iz
TOZD Pletilnice in Konfekcije,
kar kaže na to, da se je delega-
cija pred napovedano sejo se-
stala, da so delegati temeljito
preštudirali gradivo, na katerega
so imeli pametne pripombe.
Prepričani smo, da bodo v bo-
doče enako storile vse delegaci-
je in da bo molk, ki se je vse
prepagosto vlekel po sejni sobi,
izginil. Pogrešali pa smo še ne-
kaj: točka razno je namenjena
vprašanjem in odgovorom. Teh
vprašanj ni bilo (morda tudi
zato ne, ker je trajala seja le ne-
koliko predolgo in smo bili že
vsi utrujeni).

Zakaj mimo narave?

V deželo je prišla pomlad,
lepa, cvetoča, dehteča. Toda
marsikdo ne ve, ali noče vedeti
za te lepote. Na zaveda se, kaj
pomeni bogastvo narave.

Čas hiti, dan mineva za dne-
vom, teden za tednom. Pa pride
težko pričakovana nedelja.
Takrat mama vzkipi, zakrili z
rokami po dnevni sobi, da
otroci kar zletijo po kotih in
reče očetu, globoko zleknje-
nemu v naslanjaču pred televi-
zorjem, ki mu ne uide prav no-
bena oddaja, celo otroška
matineja ne: „Kosilo je na mizi!
Ampak zapomni si: po kosilu
gremo na sprehod v naravo!“
„Ja, prav, naj bo, ampak peš ne
grem nikamor,“ reče družinski
ata, „Kaj si pa misliš! Nov avto
imamo, za katerega sem si od-
trgal od ust marsikateri kozar-
ček, zdaj pa misliš, da bom
hodil peš. Ne, to že ne. Na spre-
hod grem z avtomobilom.“

Pa so šli, oziroma so se pelja-
li: ponosni oče in nekoliko
jezna mati, na zadnjem sedehu
pa je v prepričanju, da imajo
večji avto kot sosedomi, kralje-
vala otročad.

Tako je naša družina drvela
mimo spomladanske narave, ki
naj bi bila cilj izleta. Vendar je
niso opazili. Niso bili edini.

Pred njimi se je odvijala siva
cesta, na levi, pred njimi in za
njimi so se vrstile pločevinaste
škatile.

Toda uživali so, se jezili nad
posameznimi pešci, ki so jih sre-
čevali in nergali, da so ljudje
brez avtomobilov prava nad-
loga.

Zvečer so se utrujeni, toda z
radostjo v očeh vrnili domov. V
srcu so čutili zadovoljstvo, da
so se na cesti lahko postavili z
avtomobilom.

Torej, njihovemu duhu je
bilo zadoščeno. Ali pa je bilo
tudi s telesom tako?

Zakaj se ljudje vedno bolj
podreajo strojem, saj so jih
pravzaprav izumili zato, da jim
bodo pomagali in ne zato, da
bodo postali njihovi sužnji.

Ta družina je že postala su-
ženj stroja in tega se je zaveda-
la. Zato pa si je hotela podrediti
naravo in prepričana je bila, da
je uspela. Pa le ni res tako. Pri-
roda je močnejša od človekove
narave, kajti njen boj za obstan-
ek je neizprosna. Mogoče se
bo tega kdaj zavedela tudi ta
družina, ko jo bo ob obisku
gora pritegnila drobna cvetlica v
ozki razpoki sivih skal. Takrat
bo spoznala moč narave.

MIRJANA BEZEK